

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романських мов та інтерлінгвістики

СИЛАБУС вибіркової навчальної дисципліни

СОЦІОЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-професійна програма	Мова і література (французька). Переклад

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри
романських мов та інтерлінгвістики
№ 4 від 2 листопада 2020 року

Завідувач кафедри О. В. Станіслав

Луцьк 2020

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Форма навчання: денна	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література (французька). Переклад Бакалавр	Вибіркова
		Рік навчання 3
Кількість годин/кредитів 90/3		Семестр 6
		Лекції 24 год.
		Практичні 20 год
		Самостійна робота 36 год.
		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
		Мова навчання: французька

2. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Мамосюк Олена Сергіївна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	
Посада	Старший викладач кафедри романських мов та ітерлінгвістики
Контактна інформація	mamosyuk@vnu.edu.ua mamosyuk_olena@ukr.net Корпус № 3 (А), каб. 224А
Розклад занять	https://bit.ly/3kIC98I
Розклад консультацій	Згідно з розкладом, затвердженим кафедральним протоколом. У разі необхідності запитання та звернення можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

3. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Силабус навчальної дисципліни «Соціолінгвістика» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (французька). Переклад», спеціалізації 035.05 романські мови та літератури (переклад включно). Запропонована дисципліна вивчається у п'ятому семестрі та входить до переліку навчальних дисциплін на третьому курсі.

Пререквізити та постреквізити. Навчальна дисципліна має тісні зв'язки з такими курсами як «Вступ до мовознавства», «Актуальні проблеми сучасного мовознавства»; «Теорія мовознавства». Для оволодіння матеріалом курсу студентам необхідно мати знання з теорії мови, соціальних та комунікативних аспектів мовленнєвої діяльності. Навчальна дисципліна також пов'язана з курсами «Комунікативна лінгвістика» та «Новітні тенденції сучасної лінгвістики».

Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу – навчити студентів коректно декодувати та вживати у мовленні соціомарковані вербальні й невербальні засоби сучасної французької мови для вирішення завдань повсякденної і професійної комунікації на базі знань про: діапазон соціокультурної варіативності сучасної норми французької мови; основні відмінності між національними

варіантами французької мови на всіх її рівнях; найтипівіші особливості сучасних регіональних варіантів французької мови. Значну увагу зосереджено на формуванні у студентів навичок інтерпретації мовлення з урахуванням таких соціокультурних факторів, як національна й соціальна ідентичність учасників комунікації, характер їхніх стосунків, стать, сфера зайнятості, національно-культурна специфіка комунікативної ситуації тощо

Результати навчання (компетентності). Навчальний матеріал курсу спрямований на формування у студентів навичок адекватно сприймати на слух та коректно озвучувати діалогічне й монологічне мовлення в різних комунікативних ситуаціях відповідно до норми французької мови та з урахуванням соціокультурних факторів, які здійснюють вплив на варіативність його вербального й невербального оформлення.

Ця дисципліна ознайомить студентів із сучасними тенденціями і процесами французької вимови та дозволить вирізняти ті явища, які спричинюють її варіативність.

Очікувані програмні результати навчання: -аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, які їх зумовлюють. -вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною й іноземними мовами, використовуючи їх для організації ефективної міжкультурної комунікації; -збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови і мовлення й використовувати їх для розв'язання складних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

Вивчення дисципліни забезпечує формування фахових компетентностей:

-здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію;

-здатність до організації ділової та міжкультурної усної комунікації;

-здатність до розуміння комунікативної діяльності як реалізації функцій мови в різних суспільних сферах діяльності людини

Структура навчальної дисципліни

Умовні скорочення: ДС – дискусія, СЗ – семінарське заняття, Д – доповнення.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практичні	Самостійна робота	Консультації	Форми контролю Бали
Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні проблеми соціолінгвістики. Мовне варіювання. Мовна ситуація і мовне планування.						
Тема 1. Предмет і завдання соціолінгвістики . Напрями соціолінгвістичних розвідок. Основні поняття та термінологія.	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 4
Тема 2. Мовне варіювання і варіанти мов Зовнішнє варіювання. Внутрішнє варіювання.	7	2	1	3	1	ДС+СЗ+Д 3
Тема 3. Соціолект. Діалект. Акцент. Ідіолект. Варіювання та	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 4

індексальність. Акомодація.						
Тема 4. Мовна ситуація. Типи мовних ситуацій. Фокусування і дифузія. Білінгвізм. Мультилінгвізм. Диглосія	7	2	2	3		ДС+СЗ+Д 3
Тема 5. Мовна політика і мовне планування. Стандартизація мов.	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 3
Тема 6. Мовний статус. Офіційна мова. Друга мова. Мови національних меншин. Престиж мови.	7	2	1	3	1	ДС+СЗ+Д 3
Разом за модулем 1	45	12	10	18	5	20
Змістовий модуль 2. Мовне варіювання і варіанти мов Мовні контакти та зміна мов Соціальна і мовна нерівність						
Тема 7. Мовна політика. Мовне планування Функціональна типологія мов.	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 4
Тема 8. Стандартний варіант мови. Койне. Мовні контакти.	7	2	1	3	1	ДС+СЗ+Д 4
Тема 9. Мовна екологія. Глобалізація. Соціальна мобільність. Міжкультурна комунікація. Піджинізація. Креолізація. Lingua Franca.	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 3
Тема 10. Складники соціального статусу. Гендер. Вік. Економічне положення.	7	2	1	3	1	ДС+СЗ+Д 3

Освіта. Раса. Релігійна приналежність.						
Тема 11. Ідентичність мовця. Само- ідентифікація та взаємна ідентифікація мовців у дискурсі.	7	2	1	3		ДС+СЗ+Д 3
Тема 12. Соціальна нерівність і успішність мовленнєвої комунікації Домінантність і влада. Солідаризація. Ввічливість і соціолінгвістичн а специфіка комунікації в франкомовній лінгвокультурі.	8	2	2	3	1	ДС+СЗ+Д 3
Разом за модулем 2	45	12	10	18	5	20
Загалом за поточний контроль						40
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						Т/30
Модульна контрольна робота 2						Т/30
Загалом за підсумковий контроль						60
Усього годин / Балів	90	24	20	36	10	100

4. ОЦІНЮВАННЯ

При поточному оцінюванні знань студентів враховуються: участь у дискусіях під час проведення лекційних та семінарських занять, робота над додатковою літературою, вміння використовувати набуті знання на практиці, вміння аналізувати ситуації міжкультурної взаємодії. Робота студентів під час лекцій та семінарів оцінюється максимально у 5 балів. За кожний змістовий модуль студент має можливість отримати максимальну кількість балів - «20» (середній бал помножено на коефіцієнт 4), всього за поточне оцінювання студенти можуть отримати 40 балів.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Учасники освітнього процесу повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання, толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, під час написання рефератів та наукових тез коректно посилатися на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей. У разі виявлення академічного плагіату під час написання рефератів та несамотійного виконання

практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть. Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. Рівень знань студента за поточний і підсумковий контроль оцінюється сумарною кількістю балів, фіксується у журналі після вивчення кожного змістового модуля. Підсумкова оцінка за національною шкалою заноситься в залікову відомість:

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

5. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі потреби.

Оцінювання видів робіт студента і розподіл балів укладено таким чином, аби дозволити йому бути максимально мобільним і гнучким в (само)організації навчання. Так у разі відсутності студента на занятті він опрацьовує матеріал самостійно.

Усі види робіт поточного контролю, що підлягають до-, пере- чи складанню поза графіком і термінами передбаченими на їх виконання, оцінюються у 80-процентному співвідношенні до початкової вартості виду роботи.

У разі здобуття студентом навичок і умінь у неформальній та/або інформальній освіті порядок і процедура їх визнання регламентується Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки.

Студент, який проходить підготовку з використанням елементів дуальної освіти, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно до Положення про підготовку студентів у ВНУ імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти.

У питанні академічної доброчесності студент зобов'язаний вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування, повідомляти куратора академічної групи у разі виявлення порушень етики академічної доброчесності та випадків (само)плагіату, необ'єктивного оцінювання результатів роботи студентів чи/та хабарництва.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основний перелік:

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. Соціолінгвістика: навчальний посібник. Донецьк, 2007. 360 с.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2000. 236 с.
3. Беликов В. И. Социолінгвістика. М., 2001. 439 с.
4. Брицин В. М. Соціолінгвістика. Українська мова. Енциклопедія. К. : Українська енциклопедія, 2000. С. 583–584.
5. Карасик В. И. Язык социального статуса. М. : Институт языкознания РАН, 2002. 330 с.
6. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. К.: КМ Академія, 2004. 163 с.
7. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. К.: Видавничий Дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 243 с.
8. Мельничук О. С. Мова як суспільне явище і як предмет сучасного мовознавства. Мовознавство. 1997. № 2-3. С. 3–19.
9. Мечковская Н. Б. Социальная лингвистика: пособ. Для студентов гуманитар. вузов и учащихся лицеев.. М. : Аспект-Пресс, 2000. 206 с.
10. Швейцер А. Д. Современная социолінгвістика: Теория, проблемы, методы. М., 2012. 176 с.

Додатковий перелік:

11. Ставицька Леся. Українсько-російська двомовність: соціопсихологічні та лексикографічні аспекти. Дивослово. 2001. № 11. С. 13–16.
12. Ставицька Л. О. Проблеми вивчення жаргонної лексики: соціолінгвістичний аспект. Українська мова. 2001. № 1. С. 55–68.
13. Тараненко О. Мовна ситуація та мовна політика в сучасній Україні (на загальнослов'янському тлі). Мовознавство. 2003. № 2-3. С. 33–55.
14. Тараненко О. О. Просторіччя. Українська мова (Енциклопедія). К., 2000. С. 498–499.
15. Ткаченко О. Б. Соціолінгвістична класифікація мов у слов'янській специфіці й динаміці. Мовознавство. 2003. № 2-3. С. 3–13.